

STATSRÅDETS
SVENSKA
SPRÅKNÄMND

Språkråd

Statsrådets svenska språknämnd informerar
Valtioneuvoston ruotsin kielen lautakunta tiedottaa

1/2021

Bästa läsare	2
Ny upplaga av Slaf under arbete	2
Se upp för trafiken! Finskans liikenne är ofta transport	3
Nyttiga ordlistor och anvisningar på statsrådets kanslis webbsidor	5
Webbkurs om klarspråk	6

Statsrådets svenska språknämnd finns på adressen

vnk.fi/sv/spraknamnden

PÅ WEBBPLATSEN finns information om nämnden och om dess verksamhet och sammansättning. Där hittar du också alla nummer av Språkråd från och med Språkråd 1/2001. På webbplatsen finns dessutom en länk till handboken Svenskt lagspråk i Finland (Slaf).

Statsrådets svenska språknämnd tar gärna emot frågor och initiativ per e-post.

PRENUMERATIONSÄRENDEN kan skötas per e-post på adressen spraknamnden@vnk.fi.

Språkråd distribueras i pdf-format per e-post. Språkråd sänds gratis till beställaren.

Redaktör: Kitty Fogelholm

Ombrytning: Statsrådets kansli/Maria Miettinen

Kontaktinformation:

Statsrådets svenska språknämnd

Svenska språkenheten

PB 23, 00023 STATSRÅDET

spraknamnden@vnk.fi

Bästa läsare,

DETTA NUMMER av informationsbladet Språkråd är det första som utkommer enbart i elektronisk form. Den tidigare papperstidningen har gått till historien och Språkråd har fått ett nytt utseende, där bland annat tillgänghetsaspekter har beaktats.

Vi ber tidigare pappersprenumeranter meddela sin e-postadress till Statsrådets svenska språknämnds sekreterare på adressen spraknamnden@vnk.fi, så når Språkråd fram också i fortsättningen.

Språkråd hittas också på Statsrådets svenska språknämnds webbsidor <https://vnk.fi/sv/informationsbladet-sprakrad>.

Ny upplaga av Slaf under arbete

I handboken Svenskt lagspråk i Finland, Slaf, redogörs det för hur lagar och andra författningar kommer till samt för viktiga källor och hjälpmedel vid översättning från finska till svenska. Slaf behandlar också språkriktighetsfrågor och skrivregler samt modernisering av ålderdomliga ord och fraser.

Boken innehåller förteckningar över bl.a. myndigheter och EU-institutioner samt en finsk-svensk ordlista med både klassiska fallgropar och nyord som är svåra att hitta i andra källor. Slaf tar också upp terminologiska och lagtekniska frågor, hänvisningsteknik, rubriker och standardfraser i propositioner samt författningars ingresser ur översättarperspektiv. Den senaste upplagan av Slaf utkom 2017, och hittas i publikationsarkivet [Valto](#).

Arbetet med en ny upplaga av Slaf har inletts. I arbetet deltar experter från statsrådets kansli, justitieministeriet, riksdagen och Institutet för de inhemska språken.

Arbetsgruppen tar gärna emot förslag på ändringar och kompletteringar av Slaf. Dessa kan skickas till Statsrådets svenska språknämnds sekreterare per e-post: spraknamnden@vnk.fi.

Se upp för trafiken! Finskans liikenne är ofta transport

När du rör dig ute på vägar och gator ska du se upp för **trafiken**. Du ska vara på din vakt för att inte kollidera med andra personer eller fordon. När du talar eller skriver ska du där-
emot se upp för skillnaden mellan **trafik** och **transport**.

Det kan verka enkelt, men i praktiken är det inte alltid så lätt. Ofta är det finskans **liikenne** som trasslar till det. **Liikenne** har nämligen många betydelser, och det kan bland annat stå för både **trafik** och **transport**. Ibland kan det till och med handla om **kommunikation**, **infrastruktur** eller **mobilitet**.

Något förenklat kan man säga att **trafik** är personer och fordon som vid en viss tidpunkt rör sig på en viss plats. Alltså något vi ser helt konkret. Om vi tänker på färdsel i större skala och talar om program och strategier för rörlighet, infrastruktur och logistiska nätverk på ett mer abstrakt plan är **transport** den rätta termen.

trafik

samtidig rörelse (på begränsad yta) av ett antal (personer och) transportmedel (längs särskilt inrättade färdvägar till lands, till sjöss eller i luften)

Exempel:

trafikbuller; trafikdöden; trafikfara; trafikolycka; trafiksäkerhet; busstrafik; flygtrafik; fraktrafik; högertrafik; motortrafik; det är tät trafik i centrum på eftermiddagarna; trafiken lamslogs efter olyckan; den sista spårvagnen togs ur trafik; planet är i trafik igen; många barn dör i trafiken; kollektiv trafik

Källa: Svensk ordbok

transport

förflyttning i större skala (av gods eller passagerare) vanligen med hjälp av fordon, fartyg eller flygplan

Exempel:

transportarbetare; transportfordon; transportförsäkring; transportled; containertransport; lufttransport; sjuktransport; lastning och transport; tunga transporter ombesörjs av järnvägen; ordna med deras transport till flygplatsen

Källa: Svensk ordbok

En stark indikator på korrekt svenskt termbruk är namnet på *Europeiska kommissionens generaldirektorat för **transport*** och rörlighet, på finska *Euroopan komission **liikenteen** ja liikumisen pääosasto* och på engelska *the Directorate-General for Mobility and **Transport** of the European Commission*. Ett annat utslagsgivande EU-exempel är infrastrukturprogrammet *det transeuropeiska **transport**nätverket*, på finska *Euroopan laajuinen **liikenne**verkko* och på engelska *the Trans-European **Transport** Network (TEN-T)*.

I finländska sammanhang används ofta slentrianmässigt **trafik** för **liikenne**, även när det är transport som avses. Ett färskt exempel är att statsrådet i våras godkände en *riksomfattande **trafiksystem**plan för åren 2021–2032* och överlämnade den till riksdagen i form av en redogörelse. På finska går planen under namnet *valtakunnallinen **liikennejärjestelmä**suunnitelma vuosille 2021–2032*. I Sverige kallas motsvarande långsiktiga strategi *den nationella planen för **transportsystemet** 2018–2029*. Att det trots allt blev **trafiksystem**plan hos oss beror kanske på att planen bygger på den gällande *lagen om **trafiksystem** och **landsvägar*** (503/2005), på finska *laki **liikennejärjestelmästä** ja **maanteistä***. När den lagen i framtiden revideras borde den förlegade och onödigt snäva benämningen **trafiksystemet** ersättas med den gängse termen **transportsystemet**.

Men tyvärr går det inte heller här att köra på autopilot. I *lagen om **transportservice*** (*laki **liikenteen palveluista***, 320/2017) definieras nämligen begreppen **transporttjänster** (**kuljetuspalvelu**), **trafiktjänster** (**liikennepalvelu**) och **mobilitetstjänster** (**liikkumispalvelu**). I sammanhang som tangerar den lagstiftningen måste du därför navigera med försiktighet och ta hänsyn till såväl intertextualiteten som den termkonsekvens som är viktig när det gäller lagstiftningen.

Leila Kalliala, specialsakkunnig, svenska språkenheten,
statsrådets kansli

Ann-Marie Malmsten, lagstiftningsråd, enheten
för utveckling av lagstiftningen och laggranskning,
justitieministeriet

Nyttiga ordlistor och anvisningar på statsrådets kanslis webbsidor

Funderar du på vad *puhemiehistön käytävä* eller *omaisuusvakuudellinen arvopaperi* heter på svenska? Eller behöver du hjälp med begrepp och termer i anslutning till social- och hälsovårdsreformen? Då kan du hitta hjälp på statsrådets kanslis webbsidor.

Vid statsrådets kansli utarbetas flerspråkiga ordlistor om statsförvaltningstermer till stöd för översättningsarbetet vid statsrådet. Ofta utarbetas ordlistorna i samarbete med sakkunniga från olika delområden inom statsförvaltningen. Varje begrepp ges termer på de olika språken samt definitioner och beskrivningar av innehållet i begreppen. Användningen av termerna förklaras med exempel. Som exempel på ordlistor kan nämnas ordlistan över statens ämbetsverk och inrättningar, finansmarknadsordlistan, ordlistan över militära grader i Finland, högskoleordlistan, riksdagsordlistan och ordlistan över namnen på offentliga byggnader i Finland.

Ordlistorna publiceras i statsrådets termbank **Valter**, som är öppen för alla. På **statsrådets kanslis webbsida** hittas också olika anvisningar och mallar samt utredningar av enskilda termer.

Översättnings- och språksektorn vid statsrådets kansli upprätthåller också en förteckning över ordlistor **från olika områden**. Ordlistorna finns tillgängliga på olika myndigheters, föreningars och andra aktörers webbsidor.

Kitty Fogelholm, sakkunnig, svenska språkenheten,
statsrådets kansli

Webbkurs om klarspråk

Vad är klarspråk och varför är klarspråk viktigt? Hur skriver man sakliga och begripliga texter som är anpassade för den tänka läsaren? Webbkursen Klarspråk – Skriv bättre myndighetstexter är riktad till dig som skriver eller översätter informerande texter på svenska.

Kursen består av sex avsnitt och ett slutttest. Varje avsnitt innehåller videor, praktiska övningar och exempel. Hela kursen omfattar cirka två timmar, och du kan välja om du vill gå igenom hela kursen eller delar av den.

Kursen har planerats av **Caroline Elgert** och **Maria Fremer** vid Institutet för de inhemska språken och den har producerats i samarbete med utvecklingscentret HAUS. Kursen är gratis och öppen för alla, och den passar alla typer av skribenter. Du hittar kursen på statsförvaltningens inlärningsplattform **E-Oppiva**.

Klarspråk – Skriv bättre myndighetstexter

Tuotanto: eOppiva ja Kotimaisten kielten keskus

Institutet för de inhemska språken
Kotimaisten kielten keskus

Klarspråk
Skriv bättre myndighetstexter

I den här kursen får du lära dig vad klarspråk är och varför klarspråk lämnar sig. Vi tar upp både allmänna och specifika rekommendationer, tips och råd för hur du kan skriva bättre texter med hjälp av klarspråk. Kursens innehåll passar för både vana och ovana skribenter och kan tillämpas på olika typer av informerande texter.

Kursens utbildare är Caroline Elgert och Maria Fremer från Institutet för de inhemska språken.

Börja kursen genom att klicka på "Aloita koulutus" nedan. De finska inslagen på den här sidan beror på att eOppivas webb inte ännu är översatt till svenska. Kursen är dock helt på svenska.

Mitä opin:

- Du vet vad klarspråk är och varför klarspråk är viktigt.
- Du får motivation och intresse för språket och skrivandet i arbetet.
- Du lär dig hur du kan skriva sakliga, klara och begripliga texter.
- Du kan anpassa innehållet, strukturen och språket enligt textens syfte och för den tänkta läsaren.
- Du får idéer för hur du kan utveckla ditt skrivande.

Aloita koulutus

Kalkille avoin På svenska Yli 60 min

www.vnk.fi/spraknamnden

VALTIONEUVOSTON KANSLIA
STATSRÅDETS KANSLI